

Abstrakt (česky)

Diplomová práce zkoumá vztahy mezi časy, kterými se v anglickém jazyce vyjadřuje minulost. Mezi tyto časy patří: čas minulý, čas předpřítomný a čas předminulý. Práce je zaměřena na variaci času minulého (v prosté a průběhové formě) a předpřítomného času (též v prosté a průběhové formě). Variací je zde míněno použití minulého času v kontextu předpřítomného času, kde by dnešní angličtina dávala přednost času předpřítomnému, a naopak.

Pro analýzu byly z osmnáctého a devatenáctého století vybrána tři desetiletí (1731–1740, 1791–1800 a 1861–1870), a ta jsou následně porovnána se současnou angličtinou. Všechny jazykové materiály pochází ze soudních záznamů z Old Bailey (The Proceedings of the Old Bailey), které představují jeden z nejspolehlivějších zdrojů dobového mluveného jazyka. Výběr tohoto zdroje vycházel z předpokladu, že přirozený mluvený projev nebyl příliš ovlivněn dobovými gramatikami a že na takovém materiálu by měly být variace nejlépe pozorovatelné. Očekávání, že variace, která v kontextu předpřítomného času používá minulý čas, bude ustupovat až do dnešní podoby, se nenaplnila. Tato variace ustoupila jen částečně v posledním zkoumaném desetiletí (1861–1870) a také se ukázalo, že se hlavně udržuje v lexikalizovaných frázích, která přetrvávají dodnes. Změnilo se prakticky jen to, že v písemném projevu britské angličtiny se tato spojení netolerují.

Případy, kdy se předpřítomný čas objevuje v kontextu minulého času prostého, nejsou v dnešní angličtině tak časté, jako byly ve stoletích předchozích. Taková užití ve století osmnáctém a devatenáctém byla odůvodněná, protože hranice mezi zkoumanými časy nebyla tak ostrá jako dnes. V současnosti se na podobné užití pohlíží spíše jako na chyby. Pozorovatelný nárůst v používání předpřítomného času v příslušném sémantickém kontextu během poslední zkoumané dekády naznačuje stabilizaci pozic jednotlivých časů do podoby dnešní angličtiny.